

Verschil moet er zijn

Lies Fondertie Verschil moet er zijn. Naar een thematische aanpak van het vak Nederlands, Amsterdam, Uitg. Pendoor, 1985, 83 blz.
(bestellen : fl3,50 overmaken op postgiro 42.65.736 van Uitgeverij Pendoor, Amsterdam)

Als elke roman het herschrijven is van één of meerdere oudere romans, dan geldt hetzelfde nog in hogere mate voor teksten over moedertaalonderwijs. Alhoewel dit boekje sterk aanleunt bij de persoonlijke ervaringen van de schrijfster, vindt men weinig terug dat nog niet ooit elders gepubliceerd werd. Dat maakt het daarom niet overbodig ! Het vlotte taalgebruik, de frisse vormgeving, de sterke betrokkenheid van Lies Fondertie bij het onderwerp en last but not least de haalbare leesoppervlakte (75 blz. tekst) maken het een aanrader voor mensen die een beknopte kennismakingstekst over thematisch onderwijs zoeken of nog alles eens op een rijtje willen. Fondertie spreekt overigens over thematisch-cursorisch taalonderwijs. 'Cursorisch' verwijst naar die momenten die eerder als ondersteuning van het thematisch werk bedoeld zijn. Als voorbeeld geeft ze zelf een briefje leren schrijven. M.i. horen daar bijvoorbeeld ook bij : het leren maken van een verslag of samenvatting, het leren spellen van vreemde woorden of het inoefenen van gespreksvormen. Dit alles echter zonder al te ver van het thema af te wijken.

De tekst is bedoeld om een brug te leggen tussen beschouwingen over T.C. taalonderwijs en de praktijk (teksten, oefeningen) zonder daarom een receptenboek te worden. Uiteraard gaat dus de nodige aandacht naar uitgangspunten en doelstellingen, wat de praktische beknoptheid nog eens accentueert. Kentekenend is ook dat het laatste hoofdstukje de aspecten van veranderend onderwijs belicht. Toch wel belangrijk vind ik omdat hier o.a. aanwijzingen opgenomen werden over werken met een gebrek aan materiaal en de achterdocht van collega's en directie.

Het meest concreet bruikbaar (of beter : verwerkbaar in de eigen klaspraktijk) zijn een aantal 'lijsten'. Over bv. taalfuncties en daarbij aansluitende soorten van taalgebruik. Een voorbeeld : bij de 'contactfunctie' aandacht voor de opening van een gesprek, de inleiding van een zakelijke tekst, het begin van een verhaal, de aanhef van een brief. Verder wordt dat niet uitgediept maar volgen twee uitgewerkte voorbeelden. Dat lijkt me voldoende. De lijsten lijken me erg bruikbare naslagbladzijden en hoeven niet verder uitgewerkt te worden naar concrete onderwerpen, oefeningen en teksten toe. Het uitgangspunt van thematisch onderwijs blijft het aansluiten bij de interesse en ervaringswereld van de leerlingen en die verschillen niet enkel van klas tot klas maar ook van jaar tot jaar zodat voorgekauwde koek net afbreuk zou doen aan dat uitgangspunt.